

Taalverandering

Taal en maatschappij, onderbouw vo

Betekenisnetwerk: groepstaal, maatschappelijke context, taalvariatie, taalconventie, taalverschijnsel, taalsysteem, taalnorm, taalpurisme

Leerlingen buigen zich over taalverandering, waarbij taalbegrippen worden gehanteerd, zoals: taalverandering, leenwoorden, naamvallen, betekenis en uitdrukking.

R Het Nederlands van nu is anders dan het Nederlands van een eeuw geleden. Vroeger kende het Nederlands bijvoorbeeld net zo veel naamvallen als het Duits. Ook waren er meer klankveranderende werkwoorden. Zo zei je **ik loech** en **hij biek** in plaats van **ik lachte** en **hij bakte**. Deze **taalverandering** gebeurt vanzelf. Zo blijft de taal passen bij de wereld waarin je leeft.

Als woorden niet meer gebruikt worden, verdwijnen ze uit de taal. Dat kan verschillende oorzaken hebben:

- Sommige woorden verwijzen naar dingen die we niet meer kennen, zoals **porder**. Dat was iemand die langs de huizen ging om de mensen wakker te maken toen er nog geen wekkers waren.
- Sommige woorden raken uit de mode. Vroeger vond je iets **mieters**, later **vet** of **cool** en waarschijnlijk zeg je zelf inmiddels weer iets anders.

Daarnaast komen er ook steeds nieuwe woorden bij. Dat gebeurt op verschillende manieren:

- Nieuwe uitvindingen krijgen nieuwe benamingen. **Twitteren** bestond twintig jaar geleden nog niet.
- Soms neemt het Nederlands woorden over uit andere talen. Voorbeelden van zulke **leenwoorden** zijn **internet** (uit het Engels), **bureau** (uit het Frans), **sowieso** (uit het Duits) en **alcohol** (uit het Arabisch).
- In het Nederlands kun je nieuwe woorden maken door bestaande woorden samen te voegen tot een samenstelling, zoals **wildbreien** en **plofkip**.

Soms kan de betekenis van een woord in de loop der tijd veranderen. Vroeger betekende **stout** bijvoorbeeld niet 'ondeugend', maar 'dapper'. De oude betekenis zie je nog terug in de uitdrukking **de stoute schoenen aantrekken** ('iets doen waar moed voor nodig is').

Bron: Op Niveau, hv-2, blok 6 §10 (2016). Amersfoort: ThiemeMeulenhoff

Taalverandering is een vorm van taalvariatie. Het kan op alle niveaus, van klank tot zinsstructuur, plaatsvinden. De meest opvallende veranderingen zijn die op woordniveau. Er komen nieuwe woorden bij, de betekenis van woorden verandert en bestaande woorden verouderen en raken in onbruik. Talen zijn voortdurend aan verandering onderhevig. www.lesintaal.nl